

2020

RAPORTI I PROGRESIT VJETOR

SEKRETARIATI KOMBËTAR NISMA PËR TRANSPARENCË NË INDUSTRIJË NXJERRËSE

QERSHOR 2021

NJË VLERËSIM I PËRGJITHSHËM I PERFORMANCËS NË 2020

Kemi kënaqësinë t'ju prezantojmë Raportin e Progresit Vjetor EITI për vitin 2020 të Nismës për Transparencë në Industrinë Nxjerrëse, EITI Shqipëri, i cili paraqet një përmbledhje të aktiviteteve të Grupit Ndërinstitucional të Punës (MSG) dhe Sekretariatit Kombëtar EITI.

Synojme të jemi transparent dhe të hapur për mënyrën se si ne punojmë në bashkëpunim me aktorët lokal dhe qendror dhe bazuar në eksperiencën tone dhe kuptojmë sa i rëndësishëm është publikimi i rregullt i pagesave që kompanitë e minierave, gazit, naftës i bëjnë shtetit si dhe publikimi i të gjitha të ardhurave që qeveria merr nga këto kompani.

Pavarësisht gjendjes së vështirë me pandeminë Covid-19, Nisma për Transparencë në Industrinë Nxjerrëse (EITI) ka arritur të realizojë projektet e planifikuara për 2020.

Projekti kryesor i Grupit Ndërinstitucional të Punës (MSG) dhe Sekretariatit Kombëtar EITI ishte realizimi brenda vitit 2020 i Raportit EITI për vitet 2017-2018, një arritje e një pune i të përbashkët dhe të koordinuar ndërmjet aktorëve të procesit.

Ndërtimi i portalit Open Data për EITI-n, i cili është një risi për EITI Shqipëri do të rrisë ndjeshëm transparencën dhe përfshirjen e publikut në proceset e vendimarrjes, lidhur me sektorin e Industrisë Nxjerrëse, në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm dhe fuqëzimit të gjenerimit të interesave ekonomike dhe sociale. Krijimi i platformës së EITI Open Data do të shërbejë informacionit dhe fokusit të nevojshëm për interesat e investitorëve potencialë ndërkombëtarë dhe vendas për sektorët e Industrisë Nxjerrëse në Shqipëri. Portali Open Data do të jetë në funksion të publikut, shoqërisë civile, medias dhe biznesit/investitorëve potencialë, duke ofruar një shërbim bazuar në Standartin Ndërkombëtar EITI 2019

(Requirement- Open Data), në funksion të nxitjes së debatit publik dhe përmirësimit të politikave qeverisëse për mirëadministrimin e sektorëve të Industrisë Nxjerrëse

MSG dhe Sekretariati, nëpërmjet kontratës së Konsulencës, me Fondet e Bankës Botërore, realizuan Projektin e Kadastrës Minerare, i cili kishte si objektiv evidentimin e detajuar të inventarit minerar, digitalizimin e të dhënave kartografike dhe alfanumerike minerare, si dhe krijimin e Gjeodatabazes GIS minerare në web, e cila duhet të jetë e aksesueshme për interesin publik, të investitorëve potenciale, si dhe për institucionet shtetërore/ pushtetin lokal.

Me shumë rëndësi dhe fokus ishte puna për publikimin e Studimit për Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor të Industrisë Nxjerrëse mbi vlerësimin e gjendjes aktuale, identifikim të problemeve dhe rekomandimeve.

Studimi për Impaktin Social të Industrisë Nxjerrëse në Aspektin Lokal dhe Punësimin i realizuar me kontratë Konsulente, me fondet e BB, kishte në fokus vlerësimin e impaktit të Industrisë Nxjerrëse lidhur me:

- Të ardhurat dhe përfitimet për Bashkitë dhe Komunitetet ku operohet nga ana e Industrisë Nxjerrëse;*
- Të ardhurat dhe adresimi i përfitimeve nga Renta Minerare;*
- Përfitimet në Punësim për komunitetin lokal;*
- Vlerësime mbi komponentët socio-ekonomike të Kontratave, Marreveshjeve dhe Licensave të Industrisë Nxjerrëse;*
- Ndalimi i punës së Paligjëshme të të miturve në këta sektorë;*
- Ngritja e kapaciteteve lokale, nëpërmjet Formimit Profesional;*
- Adresimi i çështjeve Gjimore në këta sektorë;*
- Analizimi i rolit kyç të Shoqërisë Civile në këtë proces;*
- Vlerësimi i Corporate Responsibility/ Standarts lidhur me Impaktin Social;*

Projekti ezauroi analizimin e problematikave të mësipërme nëpërmjet intervistimeve dhe pyetësorëve të bëra në 3 Bashki pilot: Bulqizë, Kuçovë, Librazhd duke konkluduar në

rekomandime dhe sygjerrime që kanë të bëjnë me përmirësimin e Impaktit të Industrisë nxjerrëse në aspektet: ekonomike, të fisibilitetit të investimeve, të mirëadministrimit të të ardhurave nga renta minerare, të sigurisë, shëndetit, të barazisë sociale, të formimit profesional, sigurisë në punë, të përdorimit të sipërfaqeve të tokës dhe pronës, si dhe angazhimin e shoqërisë civile dhe komuniteteve në procesin e vendimarrjes.

Krijimi i Strategjisë së Komunikimit dhe Përfshirjes EITI 2021-2022 u zhvillua si një produkt i përpjekjeve në përmirësimin e dukshmërisë dhe transparencës në drejtim të realizimit të qëllimeve strategjike të MSG-së dhe Sekretariatit Kombëtar EITI. Ky dokument paraqet një kornizë të planifikuar dhe efikase, në përgatitjen e programeve të detajuara për zbatimin e aktiviteteve të komunikimit si dhe krijimin e një sistemi të qëndrueshëm të komunikimit me të gjitha palët dhe grupet e interesit.

Përfshirja e Ambasadorit për Marrëdhëniet me Publikun, përcolli një aspekt profesional në krijimin e një imazhi publik. Rritja e profilit institucional të MSG-së dhe Sekretariatit Kombëtar EITI, dialogu i hapur, besimi dhe transparenca janë me rëndësi thelbësore në ndërtimin e marrëdhënieve të partneritetit me të gjithë aktorët e përfshirë në procesin EITI.

Paketa e Komunikimit dhe Shpërndarjes paraqiti një nga mënyrat më të mira në prezantimin e veprimtarisë së Nismës EITI në Shqipëri. Bazuar në parimet e transparencës dhe menaxhimit efektiv, kjo paketë synonte rritjen e ndërgjegjësimit të publikut dhe medias mbi industrinë nxjerrëse dhe aktiviteteve që lidhen me veprimtarinë EITI.

Ne kemi arritur rezultate dhe jemi krenarë falë punës së të gjithë antarëve të Grupit Ndërinstitucional të Punës (MSG) dhe punonjësve të Sekretariatit.

VLERËSIMI I PERFORMANCËS KUNDREJT OBJEKTIVAVE DHE AKTIVITETEVE TË PËRCAKTUARA NË PLANIN E PUNËS TË SEKRETARIATIT EITI SHQIPËRI

Grupi Ndërinstitucional i Punës (MSG) miratoi planin e tij të punës 2020 në Janar. Ky plan pune formoi bazën e aktiviteteve për vitin 2020.

OBJEKTIVI RAPORTI EITI 2017 DHE 2018

Në kuadër të aktiviteteve të miratuara në Planin e Punës 2019-2020 nga MSG, Sekretariati Kombëtar EITI në Janar të vitit 2020, lidhi kontratën me Deloitte Albania sh.p.k, si Ambasador i Pavarur për përgatitjen e Raportit EITI 2017-2018. Për shkak të situatës së vështirë të shkaktuar nga pandemia finalizimi i Raportit EITI pati nevojë për zgjatje afati dhe një punë të shtuar si nga ana e Sekretariatit ashtu edhe Administratorit të Pavarur. Pas diskutimeve dhe miratimit nga ana e Grupit Ndërinstitucional të Punës, Deloitte Albania sh.p.k finalizoi në Dhjetor Raportin Final EITI 2017-2018. Ky Raport përbëhet nga njëmbëdhjetë kapituj që mbulojnë, ndër të tjera, informacione kontekstuale mbi industrinë brenda perimetrit të raportit, një përshkrim të proceseve të përpilimit dhe rakordimit, gjetjet përkatëse, si dhe mësimet e nxjerra gjatë rakordimit të këtyre viteve dhe një përmbledhje të rekomandimeve.

Informacioni i paraqitur në Kapitujt 1 deri në 6 dhe informacione të tjera, përveç pagesave që ishin subjekt i procesit të rakordimit dhe procedurave tona, është siguruar kryesisht nga AlbEiti, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore në Shqipëri, Albpetrol, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave në Shqipëri, Enti Rregullator i Energjisë dhe Shërbimi Gjeologjik Shqiptar.

Objektivi i këtij raporti është të rrisë transparencën në industrinë hidrokarbure, minerare dhe të hidroenergjisë.

Nafta e papërpunuar përbënte burimin kryesor të energjisë së prodhuar në Shqipëri, të matur në toe (ton ekuivalent të naftës). Nafta e papërpunuar përbënte 57.7% të energjisë së vendit nga burimet primare në 2017, dhe 45.6% në 2018. Ajo ndiqet nga sektori i hidroenergjisë, i cili përfaqëson rreth 23.4% të energjisë së prodhuar nga burimet primare në 2017, dhe 36.8% në 2018. Diferenca rezulton kryesisht për shkak të një rritjeje në prodhimin e energjisë, më shumë se të një rënieje në nxjerrjen e naftës bruto. Gjatë gjithë vitit 2017 dhe 2018, sektori i naftës dhe gazit numëronte gjashtë kompani të angazhuara në nxjerrjen e naftës bruto dhe katër kompani të përfshira në aktivitete kërkimore.

Si një vend tradicional minerar, Shqipëria ka një numër në rritje të ndërmarrjeve minerare dhe guroreve në shkallë të vogël dhe mesatare, dhe vetëm disa kompani minerare industriale në shkallë të gjerë. Në dhjetor 2018, AKBN raportoi afërsisht 600 leje minerare, nga të cilat 165 leje u raportuan si pasive dhe jofunksionale. Sipas raportimit të AKBN, prodhimi i minierave vendase, duke mos përfshirë vlerën e shtuar përmes përpunimit të mineraleve, u vlerësua në 51.61 miliardë lekë (433 milionë dollarë) në 2017 dhe 83.14 miliardë lekë (770 milionë dollarë) në 2018. Rritja e vlerës së prodhimit në 2018 është kryesisht për shkak të rinisjes së aktiviteteve të nxjerrjes së bakrit në vitin 2018.

Prodhimi i hidroenergjitikës në Shqipëri dominohet nga sektori publik. Shteti zotëron dhe operon Korporatën Elektroenergjitike Shqiptare (KESH), Operatorin e Sistemit të Transmetimit (OST) dhe Operatorin e Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE). Sektori rregullohet nga Enti Rregullator i Energjisë (ERE), një institucion publik i pavarur i ngarkuar me raportimin, qeverisjen dhe monitorimin e sektorit të energjisë. KESH është prodhuesi më i madh në vend. Me një kapacitet të instaluar prej 1,350 MW të ndërtuar në një kaskadë mbi lumin Drin në veri, KESH kontribuoi me 64% të prodhimit të energjisë në 2017 dhe 68% në 2018. Prodhimi i vendas i hidroenergjisë në vitin 2017 ishte rreth 81% e konsumit total të energjisë; në vitin 2018 prodhimi ishte 146% e konsumit total. Një pjesë e konsiderueshme e energjisë së transmetuar humbet në sistemin e shpërndarjes për shkak të kushteve të këqija teknike dhe lidhjeve joformale me sistemin. Qeveria e Shqipërisë dhe OSHEE po punojnë në mënyrë aktive për uljen e humbjeve teknike dhe financiare të vlerësuar në 25% të konsumit në 2017 dhe 23% në 2018.

Në mënyrë që të lehtësohet procesi i rakordimit dhe përpilimi i raportit, Deloitte Albania sh.p.k sugjeroji që të përcaktohet një kalendar vjetor për kryerjen e procesit të raportimit dhe rakordimit. Afati vjetor për dorëzimin e deklarimeve duhet të planifikohet më herët dhe të përfshihet në kalendarin vjetor të raportimit të shoqërive. Për këtë arsye, përzgjedhja e shoqërive raportuese dhe kërkesave për raportim duhet të planifikohet dhe të komunikohet disa muaj përpara afatit për procedurat e rakordimit, gjë që do të sjellë një nivel më të lartë përgatitjeje në këtë aspekt nga ana e subjekteve të licensuara. Ministria duhet të ndjekë zbatimin rigoroz të legjislacionit vendor në fuqi lidhur me raportimin financiar dhe auditimin e pasqyrave financiare të shoqërive në këta sektorë. Kjo do të sjellë përmirësim të cilësisë dhe sasisë së informacionit financiar prodhuar për aktivitetet nxjerrëse në Shqipëri.

Gjithashtu, në kontekstin e përmirësimit të cilësisë të raportimit dhe njëkohësisht për të marrë siguri mbi informacionin e raportuar, Deloitte Albania sh.p.k, rekomandojnë që MSG t'iu kërkojë shoqërive të licensuara të deklarojnë pagesat relevante për EITI dhe informacionet shtesë sipas formatit të kërkuar në një raport të veçantë, ose në një aneks të pasqyrave financiare vjetore. Në të dy rastet, ky informacion duhet të jetë subjekt i auditimit të pavarur vjetor. Integrimi i përgatitjes së raportimit EITI në ciklet vjetore të raportimit ligjor e bën më të lehtë për shoqëritë që të marrin siguri mbi shifrat EITI.

Për më tepër rekomandohet që MIE të propozojë dhe mbështesë vendosjen e praktikave të reja rregullatore që kërkojnë nga subjektet e licensuara të raportojnë mbi bazën e projekti/lejeje/licence.

Raportimi në nivel projekti do të lejojë krahasimin më të mirë të trendeve të pagesave për cdo licensë me nivelin e prodhimit dhe taksave të aplikuara, dhe do t'i sigurojë MIE një bazë të dobishme për buxhetimin e të ardhurave dhe analizimin e efektivitetit të politikave fiskale të zbatuara në periudhën afatmesme dhe afatgjatë.

Njëkohësisht rekomandohet që MSG të bashkëpunojë me Qeverinë Shqiptare për të krijuar një përkufizim ligjor të termit "projekt" për industrinë e shqyrtuara nga AlbEiti. Siç u përmend, përmes kryerjes së studimit, arritëm në përfundimin se termi "projekt" nuk përcaktohet në kuadrin ligjor shqiptar. Përkufizimi i përdorur përgjatë këtij raporti është

rezultat i studimit për përcaktimin e fushëveprimit, bazohet në Standardin EITI, si dhe është përshtatur për kuadrin ligjor shqiptar dhe mënyrën sesi operojnë shoqëritë në të tre industritë në Shqipëri. Në mënyrë që të arrihet raportimi në nivel projekti, subjektet e licensuara duhet të kenë një NIPT për secilin projekt – domethënë për çdo license, leje apo grup licensash, lejesh, të cilat janë të integruara gjeografikisht dhe operacionalisht. Kjo do të nënkuptonte që shoqëritë duhet të raportojnë dhe të paguanin taksat, ose pagesa të tjera ndaj shtetit, bazuar vetëm në aktivitetet e tyre nxjerrëse. Për më tepër, kjo lloj reforme do të siguronte që të dhënat të ishin të disponueshme në nivel projekti në databazën e DPT. Kjo do të krijonte një bazë krahasimore, i cili do të kishte një nivel më të lartë kontrolli, për raportimin e të dhënave të shoqërive të AKBN. Krijimi i një baze për raportimin në nivelin projekti gjithashtu do të zgjidhte problemin e dallimit të aktiviteteve nxjerrëse nga aktivitetet e tjera tregtare të kryera nga një shoqëri. Sidoqoftë, para se të bëhen ndryshime të tilla, ne rekomandojmë që MSG të ndërmarrë një studim ekonomik për të kuptuar përfitimin e vërtetë, për të gjitha palët e përfshira, të ndërmarrjes së hapave drejt lehtësimit të raportimit në nivel projekti. Meqenëse kjo do të vinte me një përfitim në aspekt kohe dhe kostojë për institucionet publike dhe private, përfitimet duhet të jenë të qarta.

Raporti EITI 2017-2018 është i publikuar në faqen zyrtare të Sekretariatit Kombëtar EITI.

OBJEKTIVI **VALIDIMI**

Në muajin Janar 2020, MSG ka diskutuar dhe janë përcaktuar hapat që do të ndiqen për Corrective Actions të dala nga Misioni i II i Validimit dhe masat që duhen marrë për realizimin e tyre. Administratori i Pavarur u vu në dijeni të këtyre hapave të cilat janë reflektuar në hartimin e Raportit EITI 2017-2018. Validimi i radhës për Shqipërinë i planifikuar për tu organizuar në muajin Tetor 2020, për shkak të pandemisë është shtyrë për tu realizuar në muajin Tetor 2021.

OBJEKTIVI **ZGJERIMI I KAPACITETEVE EITI**

Gjatë muajit Dhjetor, antarë të MSG-së dhe një pjesë e Stafit të Sekretariatit Kombëtar EITI Shqipëri morën pjesë në një kurs katër javor, “Akademia e Energjisë” organizuar nga Instituti Shqiptar për Studime Ndërkombëtare (AII) për Studimet Energjitike. Ky kurs u zhvillua në një format interaktiv online. Leksionet u mbajtën nga ekspertë prestigjioz dhe nga më të mirët në fushën në Shqipëri, Europë dhe SHBA të cilët kanë njohje të specializuar në zhvillimet më të fundit në fushën e energjisë. Akademia përbëhej nga trembëdhjetë leksione të ndara në katër kurse:

- Siguria e Energjisë;
- Menaxhimi i Energjisë;
- Zhvillimi i Energjisë;
- Ardhmja e Energjisë.

Përgjatë këtij kursi nga lektorë u trajtuan Tema të ndyshme si:

1. Siguria e Energjisë;
2. Pandemia Covid -19 dhe pasojat në sektorin e Energjisë;
3. Siguria e Energjisë në Shqipëri dhe rajon;
4. Gjepolitikat e sigurisë së energjisë në 2020;
5. Kontabiliteti, financa dhe modelimi i investimeve të qëndrueshme;
6. Korrupsioni në Sektorin e Energjisë;
7. Energjia Nukleare;
8. Energjia dhe Impakti në shoqëri;
9. Energjia dhe Bashkimi European;
10. Energjia dhe mjedisi;
11. Ndryshimi klimatik dhe tranzicioni i Energjisë;
12. Energjia dhe zhvillimi i qëndrueshëm;
13. Ekonomia e Energjisë së pastër;

Gjatë këtyre leksioneve punonjësit e Sekretariatit dhe anëtarët e MSG-së që morën pjesë u prezantuan dhe morën njohuri të gjëra teorike dhe praktike të politikave jo vetëm

kombëtare dhe rajonale por edhe atyre globale mbi shumë çështje energjitike dhe mjedisore. Mbi mekanizmat e investimeve dhe financimeve në energjitë e gjelbërta. Mbi kuptimin e sigurisë së energjisë dhe rëndësinë e saj në kohën e sotme. Mbi burimet energjitike të Ballkanit dhe Shqipërisë dhe konkurrencën gjeopolitike rreth tyre. Rreziqet e mundshëm për vendet e Ballkanit Perëndimor për shkak të nevojës për energji. Rreth përballimit të sfidave të sigurisë të sektorit të energjisë në Ballkanin Perëndimor dhe në Shqipëri. Shokun makroekonomik të shkaktuar nga Pandemia Covid-19 në sektorin e energjisë dhe shumë çështje të tjera. Në fund të këtyre kurseve të gjithë pjesëmarrësit në Akademi u pajisën me çertifikata pjesëmarrjeje.

Gjithashtu gjatë vitit 2020 stafi i Sekretariatit Kombëtar EITI ka marrë pjesë në trajnime online të organizuar nga ASPA (Shkolla Shqiptare e Administratës Publike) për nëpunësit civil.

OBJEKTIVI AKTIVITETE KOMUNIKIMI

Hapat e ndërmarra nga MSG dhe Sekretariati EITI në realizimin e aktiviteteve të komunikimit pasuan si një kombinim i tre projekteve si më poshtë;

AMBASADORI PËR MARRËDHËNIET ME PUBLIKUN

Në kuadër të aktiviteteve të miratuara në Planin e Punës për vitin 2020 , Sekretariati Kombëtar EITI në datë 31.08.2020, lidhi një kontratë me kohë të pjesshme me z. Ledion Krisafi, si Ambasador për Marrëdhëniet me Publikun. Konsulent Individual. Bazuar në Planin e Punës miratuar nga Sekretariati, z. Krisafi, brënda afateve, realizoi aktivitetet për periudhën Shtator-Dhjetor 2020. Realizimi i tërë aktiviteteve synonte të arrinte të gjithë aktorët e interesuar për të rritur ndërgjegjësimin, si dhe për të krijuar një kornizë përreth imazhit të EITI në Shqipëri.

Drejtuesi i Sekretariatit Kombëtar EITI sëbashku me Ambasadorin e PR realizuan dy takime me gazetarë ekonomik dhe prezantuan projektet kryesore të MSG-së dhe Sekretariatit EITI gjatë vitit dhe se si ndikoi pandemia Covid-19 në arritjen e objektivave.

Realizimi i pesë intervistave individuale, me antarë të MSG-së dhe Drejtuesin e Sekretariatit ishin efektive duke nxjerrë në pah këndvështrimet, problematikat dhe sygjerimet të secilit grupim të Bordit EITI.

Përgatitja e dy kronikave, evidentoi rolin që EITI ka luajtur në industrinë nxjerrëse; Projektet kryesore të realizuara, veçanërisht duke u përqëndruar në Kadastrën Minerare dixhitale dhe portalin e të Dhënave të Hapura; Rolin e MSG-së dhe Sekretariatit gjatë pandemisë si dhe prezantimin e projekteve të reja.

Gjithashtu, publikimi i shtatë editorialeve u përqëndrua në ndikimin e pandemisë Covid-19 në industrinë e naftës në Shqipëri, pasojat në konsumimin, prodhimin e naftës dhe tregun e punës; Industria e naftës në Shqipëri dhe ndryshimet që ka përjetuar në vitet e fundit, veçanërisht që nga viti 2013; Në një përshkrim gjithëpërfshirës të përfitimeve ekonomike të Gazsjellësin Trans-Adriatik (TAP) për Shqipërinë në veçanti por edhe për rajonin dhe pozicionin e ardhshëm të energjisë të Shqipërisë; Në projektet e reja që u realizuan përkatësisht portalin e të dhënave të hapura, regjistrin mineral dhe vlerësimin e ndikimit në mjedis; Zhvillimet e industrisë minerare në vitet e fundit dhe sesi puna e EITI ka kontribuar në përmirësimin e situatës, veçanërisht në lidhje me transparencën, disponueshmërinë e të dhënave, etj; Fokusimi në raportet vjetore EITI dhe se si ata kanë ndryshuar peisazhin e mbledhjes së të informacionit në lidhje me industrinë dhe se si këto raporte e kanë bërë shumë më të lehtë gjetjen e informacionit për gazetarë, studiuesit apo personat e interesuar.

Sekretariati Kombëtar EITI duke pasur një ndjekje prej rreth 20.000 persona në faqen zyrtare të facebook, e përdori këtë platformë si mediumin kryesor në paraqitjen e gjithë punës së Ambasadorit për Marrëdhëniet me Publikun.

STRATEGJIA E KOMUNIKIMIT DHE PËRFSHIRJES EITI 2021-2022

Në kuadër të aktiviteteve të miratuara nga Banka Botërore, Sekretariati Kombëtar EITI në datë 05.11.2020, lidhi një kontratë konsulence , me znj. Alba Çela, për krijimin e Strategjisë së Komunikimit dhe Përfshirjes EITI 2021-2022.

Qëllimi kryesor i strategjisë është rritja e ndërgjegjësimit të publikut mbi situatën aktuale të industrisë nxjerrëse në vend, me shpresën se vetëdija do të përkthehet në rritjen e presionit lidhur me llogaridhënien dhe transparencën, dhe, si pasojë, edhe për një ndikim pozitiv mbi industrinë, komunitetet dhe popullsinë e vendit në përgjithësi. Strategjia synon po ashtu të krijoj edhe një kanal reagimesh nga palët e interesuara dhe publiku i gjerë për industrinë nxjerrëse, mbi nevojat e komuniteteve pranë burimeve minerare, në mënyrë që të përmbushen detyrimet sa më mirë. Për më tepër, me anë të informacionit, strategjia synon të nxisë diskutime mes komuniteteve dhe përfaqësuesve të industrisë në lidhje me zhvillimin e qëndrueshëm.

Strategjia planifikon që t'i përhapë mesazhet kryesore të EITI-t në Shqipëri përmes disa kanaleve. Ato përfshijnë pasqyrimin në mediat tradicionale (të transmetimit audio-viziv, të shtypit dhe në internet), si edhe në mediat specifike (me fokus biznesin dhe median sociale). Kanalet e komunikimit të EITI-t në Shqipëri -- llogaritë e saj në median sociale, faqja në internet, botimet dhe reklamat me pagesë gjithashtu do të luajnë një rol kryesor.

Komunikimet e EITI-t në Shqipëri do të pasqyrojnë diskutimet e përfaqësuesve të organizatës me zyrtarë qeveritarë dhe publikë, puna e të cilëve është e lidhur me industrinë nxjerrëse dhe/ose me komunitetet më të prekura nga ajo industri. Për më tepër, ato do të përfshijnë dialogun me shoqërinë civile dhe forume publike. Publikimi i këtyre diskutimeve do të bëhet përmes kanaleve të sipërpërmendura për njerëzit që nuk do të marrin pjesë drejtpërdrejt në 4 forume. Një lidhje e veçantë do t'i kushtohet të rinjve, duke pasur si objektiv universitetet dhe shkollat e mesme në zonat me prani të konsiderueshme të industrive nxjerrëse, për të rritur ndërgjegjësimin lidhur me standardet e EITI-t, si edhe për të nxitur llogaridhënien dhe transparencën lokale dhe kombëtare të kësaj industrie.

Strategjia e Komunikimit dhe Përfshirjes EITI 2021-2022, u diskutua dhe u miratua nga antarët e Grupit Ndërinstitucional të Punës (MSG) dhe është e publikuar në faqen zyrtare të Sekretariatit Kombëtar EITI. www.albeiti.org

PAKETA E KOMUNIKIMIT DHE SHPËRNDARJES

Në kuadër të aktiviteteve të miratuara në Planin e vet të Punës për vitin 2020, Sekretariati Kombëtar EITI në datë 25.08.2020, lidhi një kontratë me kompaninë Publicita shpk, për Paketën e Komunikimit dhe Shpërndarjes për periudhën Shtator-Dhjetor 2020.

Kjo Fushatë u organizua në disa etapa:

Së pari kjo Paketë e Komunikimit dhe Shpërndarjes nisi me prodhimin e Spotit Televiziv EITI. Pas disa takimeve të grupit realizues të kompanisë publicitare me përfaqësues të EITI, u konkludua në koncept-idenë e realizimit të spotit 30 sek. Nëpërmjet spotit u synua të ndërgjegjësohej publiku mbi situatën aktuale të industrisë nxjerrëse në vend, dhe përfitimeve që duhet të kenë komunitetet që jetojnë në zona ku ka burime natyrore dhe industrisë përpunuese, duke u fokusuar kryesisht në rritjen e ndërgjegjësimit dhe transparencës. U përzgjodhën mesazhe të thjeshta, duke patur parasysh që i drejtohen një target grupi të gjerë dhe fasha moshash dhe nivelesh kulturore të ndryshme.

Ky spot televizivë u transmetua në media kombëtare, Top Channel, dhe transmetim në mediat lokale. Përzgjedhja e televizionit Top Channel, u bë si pasojë e studimit të shpërndarjes së sinjalit të këtij televizioni dhe shikueshmërisë së tij të lartë. Mediat lokale, TV Kukësi, TV Bulqiza dhe TV Apollon, u përzgjodhën pasi mbulojnë zonat ku operon kryesisht industria nxjerrëse në Shqipëri. Transmetimi në këto televizione lokale u shtri gjatë gjithë ditës, sepse u mendua (duke iu referuar statistikave) ndjekja dhe shikueshmëria është trajtësisht e njëjtë nga mëngjesi deri në darkë.

Fushata televizive u mbështet dhe u plotësua edhe nga vendosja e Citylight-eve në dy qendra të qyteteve, Fierit dhe Kukësit, përkatësisht pranë ndërtesave të Bashkive, në

rrugët me lëvizje më të madhe të banorëve. Citylight-et u vendosën në një shtrirje kohore nga momenti i fillimit të transmetimit të spotit deri në fund të gjithë fushatës.

Plotësuese në fushatën mediatike ishte dhe botimi i reklamës EITI (një faqe e plotë) në numra të ndryshëm në revistën ekonomike me tirazh të konsiderueshëm. Për këtë zë u zgjodh si element, revista MONITOR. Kjo, për arsye se abonentë të kësaj reviste janë kryesisht ente publike, biznese dhe lexues të interesuar për ekonominë dhe financat.

Përgatitja e Buletinit Informativ (Newsletter), periodike mujore, ishte pjesë e rëndësishme e fushatës në tërësi. Aktivitete, intervista, kuriozitete dhe informacione rreth EITI Albania përcilleshin në faqet e Buletinit Informativ. Pas përgatitjes grafike nga ana e agjencisë, shpërndahej elektronikisht nëpërmjet databazës që disponon Institucioni për mediat dhe palët e interesuara.

Gjithashtu, u konceptuan dhe u publikuan 13 MEME të animuara. Temat e përzgjedhura ishin rreth impaktit mjedisor dhe social, kadastrës minerare, open data, Raporti EITI 2017-2017, promovimi i gruas në sektorin e zhvillimit të industrisë nxjerrëse, etj.

Kjo paketë përmbante dhe krijimin e katër Roll-Up Banner, ku kryesisht u përzgjedhën të paraqiten mesazhe si: Forcim të Qeverisjes së Mirë; Nga Transparenca vjen Përgjegjshmëria; Të Dhënat e Hapura Sjellin Besueshmëri; Standarti Global për Qeverisjen e Mirë të Burimeve të Naftës, Gazit dhe Mineraleve si dhe Raporti EITI 2017-2018 për Shqipërinë.

Krijimi i një Posteri EITI na mundësoi të paraqesim qartësisht, sloganin e përzgjedhur për këtë fushatë, "Nga Transparenca Vjen Përgjegjshmëria". Për përgatitjen e tij, u përdorën element me synimin e tërheqjes së vëmendjes së publikut, si logo, sllogani dhe ngjyrat.

Duke marr në konsideratë, faktin e organizimit të konferencave apo dhe takimeve lokale nga ana e Sekretariatit Kombëtar EITI, u pa me shumë rëndësi dhe u punua mbi krijimin e

një Banneri, duke vendosur në qendër të tij, sloganin, "Nga Transparenca Vjen Përgjegjshmëria".

Për të promovuar Nismën EITI dhe për të kapur vëmëndjen e palëve të interesit, u krijua Fletëpalosja EITI. Pas mbarimit të situatës së krijuar nga pandemia Covid-19, kjo fletëpalosje do të shpërndahet në të gjitha komunitetet me industri nxjerrëse në Shqipëri.

Organizimi i Tryezës së Rrumbullakët me palët e interesit, ishte e suksesshme, ku u ftuan 30 persona, duke përfshirë dhe logjistikën në përputhje me afatet dhe kushtet sipas kontratës. Në këtë tryezë u prezantua dhe u diskutua mbi realizimin e projekteve të planifikuara për 2020.

Më pas nisi dhe faza e parë parapërgatitore, përgatitja grafike dhe përshtatja për shtyp, për printimin e Raportit EITI 2017-2018 dhe Raportit Përmbledhës EITI 2017-2018. Të dyja këto produkte, pas miratimit nga institucioni, u nisën për në shtypshkronjë dhe u dorëzuan brënda afateve të përcaktuara.

OBJEKTIVI SHQYRTIMI LIGJOR DHE RREGULLATOR

Në 29 Korrik 2020, Kuvendi i Republikës së Shqipërisë miratoi Ligjin Nr. 112/2020, Për regjistrin e Pronarëve Përfitues. Ky ligj rregullon përkufizimin e pronarit përfitues, subjektet e detyruara, të cilat duhet të regjistrojnë pronarët përfitues, krijimin, funksionimin dhe administrimin e Regjistrit të Pronarëve Përfitues, procedurën dhe mënyrën e regjistrimit e të mbajtjes së të dhënave të regjistruara të pronarëve përfitues, si dhe masat ndëshkuese në rast të mosregjistrimit të pronarëve përfitues.

Gjithashtu, në datë 24. 12. 2020 Qeveria ka miratuar VKM Nr. 1088 "Për përcaktimin e mënyrës dhe të procedurave të regjistrimit e publikimit të të dhënave për Pronarët Përfitues, si dhe të Njoffimit nga Autoritetet Shtetërore kompetente e nga subjektet e detyruara"

OBJEKTIVI *STUDIM MBI TRANSPARENCËN NË PËRDORIMIN E TË ARDHURAVE NGA RENTA DHE DONACIONET E KOMPANIVE TË INDUSTRISË NXJERRËSE NË PUSHTETIN VENDOR*

Ky projekt u zhvillua në bashkëpunim me përfaqësinë e OSBE-së në Shqipëri. U organizuan takime në Njësitë Vendore të të gjitha zonave ku ka aktivitete industria nxjerrëse. Gjithashtu u organizuan dy takime në Tiranë me përfaqësues të Qeverisë, Njësitë Vendore dhe Agjencisë të Mirëqeverisjes Vendore. Ky aktivitet u mbyll pa eventin kombëtar që ishte parashikuar në të cilin do përmbledheshin gjetjet dhe do nxirreshin konkluzionet, për shkak të situatës së krijuar nga tërmeti i Nëntorit 2019 dhe më vonë i pandemisë Covid-19.

OBJEKTIVI *SONDAZHE MBI IMPAKTIN EITI*

Ky Aktivitet nuk ka qenë i mundur të zhvillohet gjatë vitit 2020 për shkak të situatës ekstreme të shkaktuar nga Pandemia Covid-19 dhe masat shtrënguese të marra nga Qeveria.

OBJEKTIVI *PROJEKTE SHITESË*

PORTALI I KADASTRËS MINERARE

Në kuadër të aktiviteteve të miratuara në Planin e Punës , Sekretariati Kombëtar EITI në datë 13 Nëntor 2020 lidhi Kontratën, Ref.me Konsulentin Abkons shpk, për ndërtimin e Portalit të Kadastrës Minerare, projekt i cili kishte si objektiv evidentimin e detajuar të inventarit minerar, dixhitalizimin e të dhënave kartografike dhe alfanumerike minerare, si dhe krijimin e Gjeodatabazës GIS minerare në web, e cila duhet të jetë e aksesueshme për interesin public të investitorëve potencialë, si dhe për institucionet shtetërore/ pushtetin lokal.

Projekti evidenton në mënyrë të detajuar potencialin e madh të sektorit minerar në Shqipëri, i cili prej më shumë se 50 vjet ka përbërë një sektor me rëndësi domethënëse në zhvillimin ekonomik, si dhe me impakt të konsiderueshëm në aspektin social dhe punësim.

Kadastra Minerare ofron në formatin GIS gjeodatabazën Minerare për të dhënat zyrtare të marra nga AKBN që specifikojnë bazën e të dhënave kartografike të minierave, të dhënat gjeometrike dhe koordinative të minierave të specifikuara sipas ndarjes administrative aktuale; të dhënat për Lejet Minerare të detajuara për vitet 2019, 2020; të dhënat historike të Investimeve në sketorin minerar; Raportet vjetore me të dhënat statistikore për Prodhimin minerar; Garancitë e investimeve dhe pagesat e subjekteve minerare; Arkiva e skanuar e Lejeve minerare dhe raporteve të subjekteve minerare.

Po ashtu Projekti i Kadastrës Minerare ofron një studim lidhur me kuadrin ligjor, nënligjor dhe rregullator të sektorit minerar, duke dhënë dhe sygjerrime lidhur me optimizimin e disa procedurave sektoriale.

Nga ana e publikut, investitorëve strategjikë mund të merret informacion i detajuar në Portalin e Kadastrës Minerare që ka të bëjë me të dhënat Gjospaciale të pozicionimit të biznesit minerar, të sipërfaqeve të Lejeve minerare, sipas Zonave Kadatrale, të ndara sipas llojit të minerareve, të Tipit të Lejeve minerare, Subjekteve minerare dhe të dhenave mbi zotëruesit e lejeve minerare, të dhënave tabelare të Prodhimit dhe pagesave të subjekteve minerare, si dhe të dhënat e eksporteve minerare.

Në kuadër të aktiviteteve të miratuara nga Banka Botërore, Sekretariati Kombëtar EITI në datë 20 gusht 2020, lidhi një kontratë me kompaninë "Abkons sh.p.k. në një marrëveshje nënkonsulente me Michael Barron dhe Engaged Consulting, për përgatitjen e një Studimi për Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor të Industrisë Nxjerrëse në Shqipëri.

Kompania "Abkons sh.p.k. në një marrëveshje nënkonsulente me Michael Barron dhe Engaged Consulting" bazuar në termat e referencës, pavarësisht kushteve të vështira si pasojë e Covid-19, realizoi një studim të plotë mbi impaktin mjedisor të industrisë nxjerrëse në Shqipëri.

Në studim janë analizuar në mënyrë të plotë të gjithë faktorët që kanë ndikim në mjedis, konkretisht:

- Është analizuar kuadri ligjor mbi të cilin bazohet aktiviteti i industrisë nxjerrëse në Shqipëri dhe janë dhënë rekomandimet e nevojshme për përmirësimin e tij gjithëashtu është sjellë dhe përvoja pozitive e vendeve të tjera.
- Është trajtuar në mënyrë korrekte ndikimi i aktivitetit të industrisë nxjerrëse në të gjithë komponentët e mjedisit, në tokë, ajër, ujë (ujërat sipërfaqësorë dhe nëntokësorë), zhurmat, dridhjet/vibrimet dhe florën dhe faunën e mjedisit ku ushtrohet aktiviteti i kësaj industrie.
- Janë identifikuar detyrimet e kompanive me aktivitet në industrinë nxjerrëse për të vlerësuar, administruar dhe zbutur ndikimin mjedisor sipas legjislacionit shqiptar, rregulloreve dhe kushteve të lejeve minerare, licencave dhe kontratave të hidrokarbureve, si dhe kriterëve ndërkombëtare përkatëse.
- Është kryer një analizë e mangësive/mospërputhjeve midis detyrimeve që mbartin kompanitë nxjerrëse sipas legjislacionit kombëtar/lejes dhe zbatimit konkret në lidhje me vlerësimin, administrimin dhe zbutjen e ndikimeve mjedisore.
- Janë paraqitur dy raste studimore në lidhje me minierat për të ilustruar ndikimin mjedisor të aktiviteteve të tyre, kërkesat për kontroll dhe përmbushjen e detyrimeve sipas lejeve mjedisore.

Në Studim janë nxjerrë konkluzione dhe janë dhënë rekomandime për EITI Shqipëri;

- EITI Shqipëri krijon një proces për mbledhjen, analizimin dhe publikimin e të gjithë informacionit mjedisor të kërkuar nga klauzolat 6.1, b dhe 6.4 të Standardit EITI 2019 d.m.th., të dy kërkesat e informacioneve të detyrueshme dhe vullnetare.
- EITI Shqipëri përfshin informacione kontekstuale mbi natyrën praktike të aktiviteteve minerare dhe ato të naftës dhe gazit, p.sh. llojet e projekteve për të vendosur ndikimet mjedisore në kontekst. EITI Shqipëri bazon modelin e saj të raportimit për të dhënat mjedisore në modelet ekzistuese të përdorura në vendet ku ky standard aplikohet.
- EITI Shqipëri kryen aktivitete sensibilizuese me kompani dhe agjenci qeveritare në fushën e raportimit për të shpjeguar kërkesat e raportimit mjedisor dhe informacionin e kërkuar për të kompletuar modelin e raportimit.
- Aty ku është e mundur, EITI Shqipëri duhet të përdorë informacionin përkatës mjedisor tashmë të publikuar.
- EITI Shqipëri duhet të nxisë kompanitë e naftës dhe gazit që përdorin teknikat me thyerje hidraulike (fraktimi) të jenë transparente në lidhje me llojet e teknikave të përdorura dhe ndikimin e mundshëm.

Studimi për Vlerësimin Mjedisor të Industrive Nxjerrëse në Shqipëri është i publikuar në faqen zyrtare të Sekretariatit Kombëtar EITI.

STUDIMI PËR IMPAKTIN SOCIAL TË INDUSTRIVE NXJERRËSE NË ASPEKTIN LOKAL DHE PUNËSIMIN

Në kuadër të aktiviteteve të miratuara nga Banka Botërore, Sekretariati Kombëtar EITI në datë 17 Shtator 2020, lidhi Kontratën Ref. Nr. ALBEITI/CS/CQ/E. me Konsulentin Haxhia & Hajdari në bashkëpunim me znj. Olijana Ifti dhe Fondacioni Shqiptar të Zhvillimit të Kapaciteteve Lokale, për përgatitjen e një Studimi për Impaktin Social të Industrive Nxjerrëse në Aspektin Lokal dhe Punësimin.

Studimi i realizuar me fondet e BB, kishte në fokus vlerësimin e impaktit të Industrisë Nxjerrëse lidhur me:

- Të ardhurat dhe përfitimet për Bashkitë dhe Komunat ku operohet nga ana e Industrisë Nxjerrëse.
- Të ardhurat dhe adresimi i përfitimeve nga Renta Minerare.
- Përfitimet në Punësim për komunitetin lokal
- Vlerësime mbi komponentet socio-ekonomikë të Kontratave, Marreveshjeve dhe Licensave të Industrisë Nxjerrëse.
- Ndalimi i punës së Paligjshme të të miturve në këta sektorë.
- Ngritja e kapaciteteve lokale, nëpërmjet Formimit Profesional
- Adresimi i çështjeve Gjimore në këta sektorë
- Analizimi i rolit kyç të Shoqërisë Civile në këtë proces
- Vlerësim i Corporate Responsibility / Standarts lidhur me Impaktin Social

Projekti ezauroi analizimin e problematikave të mësipërme nëpërmjet intervistimeve dhe pyetësorëve të bëra në 3 Bashki pilot: Bulqizë, Kuçovë, Librazhd duke konkluduar në rekomandime dhe sygjerime që kanë të bëjnë me përmirësimin e Impaktit të Industrisë nxjerrëse në aspektet: ekonomike, të fisibilitetit të investimeve, të mirëadministrimit të të ardhurave nga renta minerare, të sigurisë, shëndetit, të barazisë sociale, të formimit profesional, sigurisë në punë, të përdorimit të siperfaqeve të tokës dhe pronës, si dhe angazhimin e shoqërisë civile dhe komuniteteve në procesin e vendimarrjes.

Gjithashtu, në këtë Studim është kryer një rishikim i legjislacionit në fuqi në lidhje me industrinë minerare dhe hidrokarbure shoqëruar me gjetje mbi disa çështje problematike të cilat duhet të kenë një Optimizim në kuadrin aktual ligjor.

Zhvillimi dhe shfrytëzimi industrial i industrisë nxjerrëse kërkon një transparencë për sa i përket performancës në mënyrë që komunitetet të përfshihen më shumë. Sidoqoftë, një rol vendimtar në këtë rast luan jo vetëm qeveria qendrore, por edhe pushtetet lokale, të cilat mund të veprojnë si ndërmjetëse midis kompanive dhe vetë nevojave të komunitetit.

Nga të dhënat e Studimit rezultojnë konkluzionet dhe rekomandimet e mëposhtme:

- Forcimi i kornizës institucionale dhe ligjore:

Vendosja e një kuadri të fuqishëm institucional dhe ligjor që rregullon zhvillimin dhe menaxhimin e Industrisë Nxjerrëse është thelbësore për të siguruar respektimin e të drejtave dhe interesave të palëve të përfshira.

- Menaxhimi transparent dhe efektiv i të ardhurave:

Industria Nxjerrëse normalisht çon në një rritje të madhe në të ardhurat e qeverisë dhe nëse menaxhohen në mënyrë jo të duhur, kjo rritje mund të stimulojnë korrupsionin dhe të minimizojë eficiencën ekonomike . Një kulturë e transparencës duhet të inkurajohet, dhe Nisma e Transparencës së Industrisë Nxjerrëse (EITI) është një nga disa iniciativa që ofron një platformë për të institucionalizuar menaxhimin efektiv të të ardhurave.

Kompanitë minerare dhe hidrokarbure pritet të veprojnë si sponsorë dhe kontributorë realë pothuajse në çdo program dhe projekt me impakt social brenda rajoneve të veprimtarisë së tyre. Një vështrim kritik i projekteve të ndërmarra tregon se edhe pse janë ndërmarrë disa projekte, kryesisht për shkak të jetëgjatësisë së operacioneve minerare dhe hidrokarbure, shumica e këtyre projekteve konsistojnë në zhvillimin e infrastrukturës në komunitete, me shumë pak fokus në fuqizimin ekonomik të njerëzve. Kështu, edhe pse komunitetet kanë përfituar nga projekte të tilla, fokusi i shumicës së projekteve nuk duket se ka qenë në çështje thelbësore si përmirësimi i jetesës dhe përfshirja e komuniteteve në vlerësimin e këtyre projekteve ka qenë relativisht e ulët. Kjo sugjeron që mjetet e jetesës nuk janë përmirësuar mjaftueshëm për ta bërë individin të përfitojë dhe të paguajë shëndetin dhe arsimin e tij.

Përveç kësaj, vihet re se ekziston një farë niveli tensioni pasi anëtarët e komunitetit besojnë se nuk janë të përfshirë në vendimmarrje dhe që ekziston një formë e hendekut të komunikimit midis kompanive dhe komuniteteve dhe informacionit publik. Bashkëpunimi midis anëtarëve të komunitetit dhe firmave minerare me koordinimin e pushteteve vendore, jo vetëm që do të frenonte çdo tension por gjithashtu do të poziciononte kompanitë minerare për të kuptuar nevojat e komunitetit dhe për të vepruar me interesin më të mirë të të dy palëve.

Sygjerohet që të krijohet një departament i veçantë brenda kompanive për ta monitoruar këtë çështje në mënyrë rigoroze.

Rekomandohet në funksion të përmirësimit social të Industrisë Nxjerrëse:

- *Angazhimi efektiv i komuniteteve dhe palëve të interesuara:*

Vendosja e kanaleve të komunikimit midis palëve të interesuara, dhe duke siguruar që të gjitha palët të pajisen me informacion dhe trajnim të mjaftueshëm për të qenë në gjendje të përfshihen në procesin e dialogut në një mënyrë kuptimplote.

- *Ndarje e barabartë e përfitimit:*

Nën kushtet e duhura, IN-se mund të ofrojnë përfitime të konsiderueshme për komunitetet dhe rajonet në formën e infrastrukturës, punësimit, mundësive të kontraktimit dhe zhvillimit të përgjithshëm ekonomik. Nëse këto përfitime janë në përputhje me interesat e komunitetit dhe perceptohet se jepen në mënyrë të drejtë, atëherë ato mund të ndihmojnë në parandalimin e konfliktit dhe të kompensojnë ndikimet zhvillimore mjedisore dhe sociale.

- *Zbutja e ndikimeve negative ekonomike, sociale, mjedisore dhe gjinore:*

Vlerësimet e ndikimit ekonomik, social dhe mjedisor dhe procedurat e menaxhimit kanë evoluar në mënyrë të konsiderueshme në vitet e fundit; tani ekzistojnë standarde të njohura ndërkombëtare që ofrojnë drejtim për zgjidhjen e këtyre çështjeve në mënyrë aktive.

Të drejtat e grupeve në nevojë dhe implikimet gjinore të sektorit të IN-se kanë nevojë për vëmendje dhe njohje të afërt për të zbutur ndikimet e mundshme. Një pjesë e strategjisë afatgjatë për ndikimin social në këtë sektor është të sigurojë që kjo të bëhet një themel për gjenerimin e punësimit dhe zhvillimin ekonomik për vendasit.

- *Menaxhimi transparent dhe efektiv i të ardhurave:*

IN-se normalisht çon në rritje të madhe në të ardhurat e qeverisë dhe, nëse menaxhohen në mënyrë jo të duhur, këto rritje mund të stimulojnë korrupsionin dhe ndikojnë stabilitetin. Një kulturë e transparencës duhet të inkurajohet, dhe Nisma e Transparencës së Industrive Nxjerrëse (EITI) është një nga disa iniciativa që ofron një platformë për të institucionalizuar menaxhimin efektiv të të ardhurave.

- *Forcimi i kornizës institucionale dhe ligjore:*

Vendosja e një kuadri të fuqishëm institucional dhe ligjor që rregullon zhvillimin dhe menaxhimin e IN-se është thelbësore për të siguruar respektimin e të drejtave dhe interesave të palëve të interesuara.

Megjithëse mbeten një numër sfidash për t'i bërë projektet me ndikim shoqëror (PSK) efektivë për zhvillimin, veçanërisht për përmirësimin e jetesës, PSK-ja e përgjithshme në rajonet minerare dhe të naftës në Shqipëri mund të konsiderohet e dobishme për zhvillim. Për të përmirësuar sektorin operativ të IN-se dhe për të arritur përfitimet optimale dhe maksimale sociale dhe ekonomike nga ky sektor, mund të merren parasysh rekomandimet e mëposhtme:

- Pushteti qendror dhe lokal duhet të koordinojë planet e zhvillimit me planet në nivel lokale. Për të shmangur ndikimet negative, pushteti qendror dhe lokal duhet të përfshijë prioritetet për zhvillimin lokal në strategjitë e zhvillimit, duke u koordinuar ngushtë me kompanitë e IN-se dhe për të hartuar kërkesa për mallra, shërbime dhe punë që sjellin zhvillim lokal dhe nxisin punësimin nëpërmjet nxitjes së programeve zhvillimore lokale dhe kombëtare.
- Për sa më sipër, qeverisja qendrore dhe lokale duhet të identifikojë nevojat e komunitetit në drejtim të punësimit, zhvillimit ekonomik dhe shoqëror. Mbi bazën e këtyre nevojave, qeveritë qendrore dhe lokale do të detyrojnë kompanitë që operojnë të drejtojnë politikatat e tyre drejt planve zhvillimore. Detyrimi i ndërmarrjeve mund të arrihet për shembull duke përcaktuar kritere të caktuara për të lejuar kompanitë EN-se të operojnë ose marrin licenca dhe leje, siç janë përmbushja e caqeve të caktuara sociale dhe ekonomike, punësimi dhe trajnimi i komunitetit lokal etj të cilat mund të kënaqin kërkesat e komunitetit lokal.
- Të forcohet bashkëpunimin midis qeverisë (qendrore dhe lokale) me publikun dhe veçanërisht me komunitetin lokal të zonave ku operojnë kompanitë e IN-së, duke promovuar transparencën dhe procesin e informimit dhe të vendimmarrjes.
- Për të integruar thelbin e standardeve mjedisore, sociale, ekonomike dhe të të drejtave të njeriut në rregulloret e brendshme të ndërmarrjeve që veprojnë në sektorin e IN-së (politikatat, aktet nënligjore, rregulloret, manualët) dhe strukturat përkatëse të inspektimit për të siguruar që kompanitë veprojnë në përputhje me rrethanat dhe kontekstin lokal;
- Të stimulojë krijimin e sindikatave profesionale të punonjësve në mënyrë që ata të njohin dhe përmirësojnë respektimin e të drejtave të tyre;
- Përqindja e rentës minerare nuk do të jetë një shumë fikse, por do të llogaritet në përputhje me një plan zhvillimi të aprovuar paraprak për komunitetin;

- Për të angazhuar në mënyrë aktive publikun e prekur për të marrë pjesë në hartimin e rregullave, licencimin dhe monitorimin e sektorit, duke njohur vlerën e pjesëmarrjes së komuniteteve dhe shoqërisë civile në përmirësimin e qeverisjes së sektorit të minierave dhe forcimin e zbatimit të kontratave;

Vendosja e një sërë procesesh dhe mekanizmash për vënien në përgjegjësi të publikut të qeverisë dhe kompanive minerare, përfshirë mekanizmat që mund të ndihmojnë në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve dhe sigurimin e mjeteve juridike efektive.

Studimi për Impaktin Social të Industrive Nxjerrëse në Aspektin Lokal dhe Punësimin është i publikuar në faqen zyrtare të Sekretariatit Kombëtar EITI.

OBJEKTIVI TË DHËNA TË HAPURA – OPEN DATA

Portali Open Data me të dhëna të Industrive Nxjerrëse dhe Hidroenergjisë është i aksesueshëm në internet në linkun <https://www.opendata-albeiti.org/>. Në kuadër të aktiviteteve të miratuara nga Banka Botërore, Sekretariati Kombëtar EITI në datë 8 Tetor 2020, lidhi Kontratën Ref. Nr. ALBEITI/CS/CQ/E.1 me Ikub INFO për ndërtimin e Portalit Open Data.

Ndërtimi i portalit Open Data për EITI-n, i cili është një risi për Sekretariatit Kombëtar EITI do të rrisë ndjeshëm transparencën dhe përfshirjen e publikut në proceset e vendimarrjes, lidhur me sektorin e Industrisë Nxjerrëse, në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm dhe potencimit të gjenerimit të interesave ekonomike dhe sociale. Objektivi kryesor i këtij shërbimi është të grumbullojë, prodhojë dhe të paraqesë për publikim të dhëna të plota teknike, ekonomike, juridike, sociale të industrisë nxjerrëse dhe hidroenergjisë.

- Të ndërtojë një linjë informacioni publik on line e cila do të informojë publikun e gjerë brënda dhe jashtë vendit, individë dhe subjekte të ndryshëm të interesuar në lidhje me trendin e treguesve dhe në përgjithësi për zhvillimin e qëndrueshëm të këtyre zonave duke arritur objektivin për rritjen e fushës së veprimit të raporteve EITI, Shqipëri.
- Të bëjë të njohur për publikun e gjerë të dhënat e treguesve ekonomiko – socialë të të gjithë subjekteve që operojnë në industrinë nxjerrëse dhe hidroenergji.

- Gjithashtu objektivi është që të bëjë të njohur, për të përdorur, analizuar dhe vlerësuar të dhënat e treguesve ekonomik – sociale dhe ligjore të zonave të industrisë nxjerrëse me qëllim për të iniciuar iniciativa, hartuar dhe me pas implementuar reforma dhe ndërhyrje efektive ne zonat e industrise nxjerrrese.

Krijimi i platformës së EITI Open Data do ti shërbejë informacionit dhe fokusit të nevojshëm për interesat e investitorëve potencialë ndërkombëtarë dhe vendas për sektorët e Industrisë Nxjerrëse në Shqipëri.

Portali Open Data do të jetë në funksion të publikut, shoqërisë civile, medias dhe biznesit/investitorëve potencialë, duke ofruar një shërbim bazuar në Standartin Ndërkombëtar EITI 2019 (Requirement 7 -Open Data), në funksion të nxitjes së debatit publik dhe përmirësimit të politikave qeverisëse për mirëadministrimin e sektorëve të Industrisë Nxjerrëse.

Në arkitekturën e Portalit Open Data është konceptuar që nga ana e userave Publik në modulën e Public Web Application, të këtë aksesin e dataseve të detajuara të Dataseve për sektorët Minerarë, Hidrokarburë dhe Elektro-Energjitikë, duke krijuar vizualizimin e dataseve, si dhe eksportimin dhe downloadimin e dataseve.

Në modulën e Portalit Internal Web Application, i cili do të menaxhohet nga stafi i Sekretariatit EITI Shqipëri, mundësohet publikimi i të dhënave sektoriale të azhornuara në kohë, si dhe publikimi i dataseve. Nga ana e userave publike mund të aksesohen të dhënat e detajuara statistikore dhe hartografike të sektoreve Minerare, Hidrokarbure dhe Elektro-Energjitikë që kanë të bëjnë me subjektet që operojnë në këta sektorë, të dhëna për Lejet, licensat dhe marrëveshjet në sektorët Minerarë dhe Hidrokarburë, të dhënat ekonomike mbi prodhimin dhe eksportet sektoriale, të dhënat mbi përfituesit e subjekteve që operojnë në këta sektorë, shpërndarjen gjeografike të operacioneve të Industrisë Nxjerrëse, etj.

VLERËSIM I PERFORMANCËS KUNDREJT KËRKESAVE EITI

KËRKESAT	PROGRESI
KËRKESA EITI 1 Mbikëqyrja nga Grupi Ndërinstitucional i Punës 1.1 Angazhimin e qeverisë 1.2 Angazhimin e kompanive 1.3 Angazhimin e shoqërisë civile 1.4 Grupi Ndërinstitucional i Punës 1.5 Plani i Punës	MSG në Shqipëri është përfshirë në mënyrë aktive në zbatimin e EITI. Shqipëria publikuar raporte të EITI sipas afateve të përcaktuara. Anëtarët MSG janë të angazhuar në zbatimin e EITI, sipas sektorit që ata mbulojnë. Institucionet shtetërore, pjesë përbërëse e MSG, kanë treguar angazhim të lartë duke vënë në dispozicion të Inicativës EITI strukturat dhe burimet e tyre njerëzore për Raportimin EITI por edhe për informacione të tjera që janë kërkuar nga Sekretariati në Shërbim të Procesit. Për shkak të kushteve të vështira të shkaktuara nga Pandemia COVID-19 gjatë raportimit për Raportin EITI 2017-2018 janë hasur vështirësi të cilat janë kapërcyer gjatë procesit duke përjashtuar vetëm një numër të vogël kompanish. Gjithësesi, nuk duhet lënë pa përmendur që kompanitë të cilat kanë përfaqësues në MSG kanë treguar si gjithmonë përkushtim ndaj procesit të

raportimit dhe kanë luajtur një rol kyç në publikimin e pagesave të kryera ndaj Qeverisë. Gjithashtu, qeveria ka vazhduar të financojë zbatimin e EITI nga buxheti kombëtar.

Gjetja e një gjuhe gjithëpërfshirëse dhe ndërtimi i një bashkëpunimi konstruktiv e bëjnë punën e MSG Shqipëri produktive.

Anëtarët e MSG nga Shoqëria Civile kanë treguar përkushtim ndaj Nismës EITI duke qenë të zëshëm në takimet e zhvilluara online për çështje të ndryshme.

Gjithashtu duhet përmëndur që me anëtarët e rinj, përfaqësues të Shoqërisë Civile në MSG, të cilët u bënë pjesë e saj në fillim të vitit 2019, përfaqësia e SHC në MSG ka marrë një frymë akoma më të mirë dhe të qendrueshme. Anëtarët e SHC gjatë viti 2020 jo vetëm kanë qenë aktiv në çështjet e shtruara për diskutim por kanë vijuar punën e tyre për përhapjen e informacionit për procesin e EITI-t në Shqipëri me anë të shkrimeve në gazeta apo postimeve dhe shpërndarjes së aktivitetit të EITI-t nëpër rrjetet sociale.

Pavarësisht miratimit në muajin Prill dhe disbursimit të fondeve të akorduara nga Banka Botërore me të cilat financohen aktivitete e ndryshme të projektit vetëm në muajin Maj 2020 dhe të vështirësive të hasuara nga pandemia globale Covid-19, EITI Shqipëri gjatë viti 2020 ka punuar me shumë përkushtim dhe me forca të shtuara për të mbyllur në një afat gjashtë mujor Qershor- Dhjetor 2020 shumë aktivitete ambicioze të parashikuara në Planin e Vet të Punës të cilat janë përmëndur në paragrafët më sipër.

MSG-ja EITI Shqipëri gjatë vitit 2020 ka zhvilluar katër Takime të cilat për shkak të Pandemisë janë zhvilluar online ku janë diskutuar çështje të ndryshme që kanë pasur të bëjnë me implementimin e EITI-t në Shqipëri. Gjithashtu, gjatë vitit 2020, MSG-ja ka qenë jo vetëm pjesëmarrëse por edhe tepër e angazhuar me komente dhe diskutime në prezantimet e të gjitha produktet finale të procedurave të prokurimit për aktivitete të ndryshme të parashikuara në Planin e Punës, si Prezantimi i Raportit Mjedisor, atij Social, Kadastrën Minerare, portalin Open Data, aktivitetet e komunikimit, etj.

Kuadri ligjor dhe institucional, duke përfshirë alokimin e kontratave dhe licencat

- 2.1 Kuadri ligjor dhe regjimi fiskal
- 2.2 Shpërndarja e liçensave
- 2.3 Regjistri i liçensave
- 2.4 Kontratave
- 2.5 Pronarët Përfitues
- 2.6 Pjesëmarrja e shtetit

Kuadri ligjor dhe regjimi fiskal

Alokimet e licencave. Shqipëria ka bërë publike zonat e lira të naftës dhe kompanitë e interesuara hyjnë në negociata me qeverinë shqiptare. **Liçensat minerare** ofrohen nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë bazuar në Ligjin Nr 10 304 datë 15.07.2010“Për sektorin mineral në Republikën e Shqipërisë, i ndryshuar”. Programi vjetor mineral, miratuar me V.K.M., përcakton zonat minerare konkurruese dhe zonat e lira. Për zonat minerare konkurruese subjektet e interesuara i nënshtrohen një konkurimi publik ku vleresimi i fituesit bëhet mbi bazën e kritereve të përcaktuara me ligj. Për zonat e hapura liçensa i jepet subjektit të interesuar i cili plotëson kushtet e lejit sipas parimit - i pari në kohë, i pari në të drejta.Publikimi i Planit vjetor mineral dhe të gjitha procedurave konkurruese bëhet në Agjensinë e Prokurimit Publik dhe në faqen zyrtare të MIE.Sipas raportit EITI 2017-2018 dhe në përputhje me kërkesat 2.4.b, Shqipëria ka bërë përparim në publikimin e **kontratave** të reja të naftës dhe të të gjitha termave të konçesionit të hidrocentraleve.

Marrëveshjet e naftës dhe gazit u ndanë përmes procedurave ad hoc të negociatave deri në gusht 2013. Informacioni mbi të liçensuarit dhe operacionet e përbashkëta publikohen në faqen e internetit të MIE-së.

Ndërtimi i hidrocentraleve te reja behet me koncesion te tipit BOT (Ndertim, Operim, Trasferim). Fituesi i cili shpallet mbas nje procedure konkurruese te hapur e cila zhvillohet nga MIE (Ministria e Infarstruktures dhe Energjise) pasi eshte publikuar nga APP (Agjencia e Prokurimit Publik). Mbas shpalljes fitues subjekti duhet te plotesoje dokumentacionin e nevojshem percaktuar ne ligj.

Regjistri i liçencave është i disponueshëm publikisht në faqen e internetit ALBEITI: www.albeiti.org Ky regjistër rifreskohet çdo 6 muaj. Gjithashtu Ministria e Infrastrukturës dhe Energjetikës ka publikuar një regjistër të

	liçencave minerare në linkun: http://www.infrastruktura.gov.al/lejet-minerare-ekzistuese Ligji i ri 112/2020 " PËR REGJISTRIN E PRONARËVE PËRFITUES" është aprovuar në 29 Korrik 2020 dhe deklarata e pronarëve përfitues do të fillojë në Janar 2021. Siç detyrohet nga ligji i ri, pjesëmarrja e kompanisë në publikimin pronarëve përfitues kërkohet për të gjitha kompanitë e regjistruara në vend. Ky informacion do të jetë në dispozicion në një regjistër të administruar nga QKB. Deri në korrik të vitit 2020 korniza ligjore parashikonte publikimin e pronarëve të drejtpërdrejtë por jo edhe pronësinë përfituese sipas kërkesës së standartit EITI. Kompanitë e përzgjedhura si subjekte raportuese u kërkuan të japin informacion mbi pronarët përfitues Pjesëmarrja e shtetit a) Subjektet shtetërore në Shqipëri përcaktohen me nenin 213 të Ligjit 9901, datë 14.04.2008 "Për sipërmarrësit dhe subjektet tregtare", si subjekte tregtare të zotëruara dhe të kontrolluara në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë nga qeveria qendrore ose qeveria lokale, kurse kontrolli fuqia për të qeverisur aktivitetet e subjekteve tregtare. Ky ligj sugjeron që në rastet e çështjeve që kërkojnë shumicë të kualifikuar, Aksionerët. Përkufizimi i NSH-ve shpjegohet në Raportin EITI 2017-2018 dhe MSG-ja është pajtuar me këtë përkufizim gjatë procesit të raportimit EITI. b) Niveli i pronësisë së NSH-ve është shpjeguar në Raportin EITI 2017-2018.
KËRKESA EITI 3 Kërkim-Zbulimi dhe prodhimi 3.1 Kërkim-Zbulimi 3.2 Prodhimi 3.3 Eksportet	Të gjitha të dhënat e kërkim-zbulimit, prodhimit dhe eksportit janë të dokumentuara në Raportin e EITI Albania dhe gjenden të publikuara në faqen e internetit www.albeiti.org
KËRKESA EITI 4 Mbledhja e të ardhurave 4.1 Publikim i detajuar i taksave dhe të ardhurave	Publikim i detajuar i taksave dhe të ardhurave Sistemi i taksave që zbatohet në Shqipëri për sektorin e industrisë nxjerrjese është e njëjtë që zbatohet për ekonominë e gjithë

4.2 Shitja e pjesës së shtetit të prodhimit ose të ardhurave të tjera të mbledhura në natyrë 4.3 Dispozitat e infrastrukturës dhe marrëveshjet e shkëmbimit 4.4 Të ardhurat nga transporti 4.5 Transaksionet që kanë të bëjnë me ndërmarrjet shtetërore 4.6 Pagesat në nivel kombëtar 4.7 Niveli i ndarjes 4.8 Koherenca e të dhënave 4.9 Cilësia dhe siguria e të dhënave	vendit, TVSH, tatim mbi fitimin, dividendët + renta, bonuse dhe pagesa të tjera të rëndësishme dhe përfitime materiale për qeverinë. Renta minerare nga qeveria shihet si një taksë për zhvillimin e kësaj zone. Për të dhënë impuls ose zhvillim në industrinë e përpunimit në vend, qeveria uli rentën për kromit e përpunuar (ferrochrome) nga 6 në 3 për qind. Raporti i EITI tregon një përmbledhje gjithëpërfshirëse tatimore të mbledhur nga qeveria për vitin 2017- 2018. Shitja e pjesës së shtetit të prodhimit ose të ardhurave të tjera të mbledhura në natyrë Në Raportin EITI 2017- 2018. janë shpalosur të hyrat e mbledhura në natyrë nga Albpetrol. Marrëveshjet për Sigurimin e Infrastrukturës Raporti i EITI 2017- 2018. përfshin një vlerësim të zbatueshmërisë së dispozitave të infrastrukturës dhe aranzhimeve të këmbimit në sektorët e naftës dhe minierave, të përshkruara respektivisht në kapitullin 3 dhe 4. Të ardhurat nga transporti Shteti Shqiptar nuk merr taksë tranziti. Tubacionet e Albpetrol nuk janë funksionale. Dy tubacione për transportin e naftës së papërpunuar lidhin terminalin e naftës së ARMOs në Vlorë me rafineritë e Fierit dhe Ballshit si dhe dy rafineritë mes tyre. Të dy tubacionet janë jashtë funksionit për shkak të amortizimit të plote. Në total, rrjeti i tubacioneve të naftës ka një gjatësi prej 188 km dhe kapacitet prej 2.5 milion ton në vit. Trans Adriatic Pipeline (TAP) AG është një bashkim i disa shoqërive ndërkombëtare themeluar me qëllim planifikimin, zhvillimin dhe ndërtimin e gazsjellësit. Aktualisht ka përfunduar ndertimi I tubacioneve dhe vazhdon ndertimi I stacioneve të pompimit dhe të shperndarjes. Sipas marrëveshjes të lidhur midis TAP dhe Qeverisë Shqiptare, TAP investoi rreth 14 milionë euro në infrastrukturë dhe investime të tjera në dobi të shoqërisë civile dhe komuniteteve.

Jonian Adriatic Pipeline (Projekti IAP)

Qeveria Shqiptare ka promovuar mundësinë e realizimit të projektit Adriatic Pipeline (IAP), me qëllim që të krijojë Infrastrukturën e përbashkët Rajonale për të shfrytëzuar gazin Kaspik në tregjet e vendeve si Shqipëria, Mali i Zi, Kroacia

Infrastruktura e gazit në Shqipëri

Qeveria Shqiptare miratoi ligjin për sektorin e gazit natyror Nr.102 / 2015 "Për sektorin e gazit" në mars të vitit 2015. Ky ligj do të qeverisë zhvillimin e infrastrukturës për transmetimin dhe shpërndarjen e gazit në Shqipëri.

Në vitin 2016, Qeveria themeloi Operatorin Shqiptar të Transmetimit të Gazit (Albgaz Sh.a.) dhe prezantoi draft master-planin për rrjetin e shpërndarjes së gazit. Ky studim kushtoi rreth 1.1 milion euro dhe u financua nga BE.

Drafti i master-planit analizon përdorimin e gazit në industri, transport dhe konsumatorët familjarë etj. TAP do të jetë burimi kryesor i furnizimit me gaz, ndjekur nga Ionian-Adriatic Pipeline (IAP) dhe rezerva të tjera potenciale të vendit. Drafti konsideron mundësinë e lidhjes së Kosovës dhe Maqedonisë me rrjetin Shqiptar të shpërndarjes së gazit. Gjithashtu, plani konsideron dhe mundësinë e depozitimit të gazit në nëntokën e Divjakës, në Dumre.

Sipas studimit, konsumi vendas i gazit parashikohet të jetë rreth 2,167 milion m³ në vitin 2040 (duke përfshirë bujqësinë dhe transportin). Në të njëjtin vit, përdorimi potencial i gazit për prodhimin e energjisë elektrike vlerësohet të jetë rreth 770 milion m³, ndërsa përdorimi potencial i gazit në proceset e rafinerimit të naftës parashikohet të jetë 89 milion m³.

Transaksionet që kanë të bëjnë me ndërmarrjet shtetërore. Albpetrol i paguan taksa qeverisë, siç zbatohet për të gjitha kompanitë komerciale të naftës dhe dividendët në cilësinë e aksionarit të vetëm të kompanisë. Të dy Albpetrol dhe MIE njoftuan se nuk ka marrëveshje të posaçme që rregullojnë transferimet nga Albpetrol në Qeveri dhe anasjelltas. Albpetrol ka qenë fitimprurës deri më tani, pavarësisht bazës së madhe të kostos së punonjësve. Financat e Albpetrol tregojnë rezultate të

luhatshme të fitimit. Të ardhurat rrjedhin kryesisht nga shitja e naftës në dispozicion. Albpetrol nuk ka marrë, as nuk ka dhënë hua për Qeverinë deri tani.

Pagesat lokale Renta mbliidhet nga shitjet e tatueshme të naftës, gazit dhe mineraleve dhe regjistrohen në Buxhetin e Shtetit. Sipas Ligjit për taksat kombëtare nr. 9975, datë 28 korrik 2008, ndryshuar, një pjesë e tatimit mbi të drejtën e rentës do të ndahet për secilën njësi të qeverisjes vendore ("NJQV") në proporcion me kontributin e tyre në prodhimin e brendshëm të naftës, gazit dhe minerareve.

Cilësia dhe siguria e të dhënave, Standardet e Aplikuara të Kontabilitetit Dispozitat aktuale rregullatore në Shqipëri kërkojnë që subjektet e përfshira të zbatojnë Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) të publikuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (IASB) ose Standardet Kombëtare të Kontabilitetit (IAS), të publikuara nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit për shpenzimet e kontabilitetit dhe raportimi ligjor .

Standardet e Auditimit të Aplikuara Të gjitha subjektet, përfshirë shoqëritë aksionare pjesëmarrëse ("SHA") dhe shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar ("SHPK") janë subjekt i auditimit ligjor, duke përfshirë ato SHPK të klasifikuara si njësi më të vogël.

LIGJ-in Nr.10 091, datë 5.3.2009 "PËR AUDITIMIN LIGJOR, ORGANIZIMIN E PROFESIONIT TË AUDITUESIT LIGJOR DHE TË KONTABILISTIT TË MIRATUAR" (ndryshuar me ligjin nr.10 297, datë 8.7.2010, nr. 47/2016, datë 28.4.2016, konkretisht. Neni 41, Personat juridikë që detyrohen për auditimin ligjor të pasqyrave financiare (ndryshuar shkronja "c", me ligjin nr. 47/2016, datë 28.4.2016) Detyrohen të kryejnë auditimin ligjor të pasqyrave financiare vjetore, përpara publikimit të tyre, nga auditues ligjorë ose shoqëri audituese:

a) të gjitha shoqëritë tregtare, pavarësisht nga forma e tyre, të cilat zbatojnë standardet ndërkombëtare të

raportimit financiar;

b) të gjitha shoqëritë aksionare, të cilat zbatojnë për raportimin financiar standardet kombëtare të kontabilitetit;

c) shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar, të cilat zbatojnë për raportimin financiar standardet kombëtare të kontabilitetit, kur, në mbyllje të periudhës kontabël, për dy vite radhazi, tejkalojnë dy prej tre treguesve të mëposhtëm:

i - totali i aktiveve të bilancit, në mbyllje të periudhës kontabël përkatëse, arrin ose e kalon shumën prej 50 milionë lekësh;
ii - shuma e të ardhurave nga veprimtaria ekonomike (qarkullimi) në atë periudhë kontabël arrin ose e kalon shumën prej 100 milionë lekësh;

iii - ka, mesatarisht, 30 të punësuar gjatë periudhës kontabël.

Sqarojmë se subjektet minerare që raportojnë në Raportin EITI janë përgjithësisht shoqëri me përgjegjësi të kufizuar dhe një pjesë e konsiderushme e tyre nuk plotësojnë kushtin që i detyron të auditojnë bilancet e tyre nga ekspert të pavarur.

Niveli i ndarjes paraqitet në Shtojcën 1, 2, 3 të Raportit EITI 2017-2018.

Afati kohor i të dhënave.

Raporti i EITI 2017-2018 është prodhuar konform Kontrates (21. 12. 2020) dhe publikuar në janar 2021.

Me gjithë veshitësite e shkaktuara nga pandemia, mbyllja për një kohë të gjatë e të gjithë ekonomisë dhe jetës sociale (karantines të gjatë) raporti EITI 2017 – 2018 u realizua me sukses.

Koherenca e të dhënave Raporti EITI 2017-2018 ofron një vlerësim të procedurave të sigurimit të kryera në numrat e raportuara nga subjektet qeveritare dhe të liçencuarit në këtë raport. Kapitulli 10, jep detajet e harmonizimit të flukseve për vitin 2017-2018 dhe liston të gjitha subjektet që nuk

	raportojnë në 2017-2018 , duke përfshirë publikimin e ndikimit bazuar në raportimin e njëanshëm nga njësitë qeveritare. Rekomandimet për përmirësime janë gjithashtu të listuara në Raportin EITI 2017-2018 . Sekretariati EITI Shqiperi po harton një plan veprimi për ndjekjen e Rekomandimeve të Raportit EITI 2017 – 18 dhe me miratimin e MSG të gjitha kërkesat do të mbulohen për të përmirësuar raportimin EITI në Shqipëri.
KËRKESA EITI 5 Shpërndarja e të ardhurave 5.1 Shpërndarja e të ardhurave të industrisë nxjerrëse 5.2 Transfertat në nivel kombëtar 5.3 Manaxhimi i të ardhurave dhe shpenzimeve	Shpërndarja e të ardhurave nga industria nxjerrëse. Ne Industrine nxjerrëse si te gjitha deget e ekonomise zbatohet Ligjit për taksat kombëtare nr. 9975, datë 28 korrik 2008, ndryshuar, ku te ardhurat grumbullohen nga shteti dhe shpërndahen, konform ligjit E veçante per industrine nxjerrëse eshte taksa mbi renten minerare ku nje pjese e saj ju kalon Njesive te qeverisjes vendore ((NJQV) ne te cila zhvillohet ky aktivitet. Ne vite Kuadri ligjor për transfertat lokale të rentës minerare ka pesuar ndryshime. Më 27 nëntor 2014, Qeveria Shqiptare beri disa permiresime në Ligjin për Taksat Kombëtare, ku NJQV-të perfitojne 5% të rentës së gjeneruar nga shitjet e naftës dhe mineraleve të nxjerra në . NJQV pa asnjë kushtezim. Drejtoritë rajonale të taksave dhe doganave duhet të dorëzojnë listën analitike të NJQV-ve të mbledhura dhe të përfituara nga reduktimi i të ardhurave në Drejtorinë e Buxhetit në Ministrinë e Financave ("MF"). Pas marrjes së rakordimit, MF fillon transferimet mujore të rentës të autorizuar në NJQV. (Ky ligj zbatohet edhe sot. Gjate vitit 2019-2020 Alb-EITI ne bashkëpunim me OSBE organizuan nje sere takimesh ne Njesite vendore ku industria nxjerrëse ka aktivitet mbi përfitimet qe kane keto komunitete nga kjo industri dhe problematika qe lidhen me aktivitetit e tyre. Ky aktivitet u kurorëzua me nje takim kombëtar ku doli nje dokument me propozimin konkrete. Qeveria shqiptare po shqyrton kërkesat e njesive vendore me aktivitet ne Industrine nxjerrëse ku problemi kryesor eshte rritja e përqindjes te rentës që do të transferohet në NJQV.

	Transfertat në nivel kombëtar. Ministria e Financave dhe Ekonomisë është në proces përmirësimi të procedurave në mënyrë që të sigurohet për saktësinë dhe plotësinë e shpërndarjes së rentës në përputhje me kërkesat e reja ligjore. Manaxhimi i të ardhurave dhe shpenzimeve Të ardhurat e mbledhura nga Buxheti Shtetit nga industria nxjerrëse bashkohen me të ardhurat e tjera në buxhet dhe alokohen natyrshëm nëpër zërat e buxhetit. Nuk ka alokim specifik të këtyre të ardhurave në programe të buxhetit me përjashtim të Rentës Minerare ku 5 % i kalon pushtetit vendor sipas zonave ku ushtron aktivitetet industria nxjerrëse. AKBN menaxhon vetë një pjesë të të ardhurave nga Marrëveshjet Hidrokarbure. Deri tani AKBN nuk ka dhënë informacion se si alokohen këto të ardhura në buxhetin e saj. Shteti shqiptar mbledh të ardhura nga sektori i naftës dhe gazit nëpërmjet ndarjes së prodhimit të naftës, bonuset, rentën minerare, tatimit mbi fitimin dhe dividend, të ardhura nga punësimi. Në raport tregohet shpërndarja e të ardhurave totale të gjeneruara nga operacionet e naftës midis Qeverisë Shqiptare, shoqërisë Albpetrol, AKBN-së dhe shoqërive private të naftës. Interesi i Shtetit Shqiptar në PSA administrohet nga Albpetrol dhe AKBN, të cilat marrin nga PSA-të: bonuse, pjesë nga prodhimi i naftës dhe të ardhurave të tjera që rrjedhin nga mos-zbatimi i termave të kontratave si gjoha dhe garanci të ekzekutuara. MIE publikon informacion financiar lidhur me shpenzimet sipas natyrës dhe programit në faqen e saj të internetit http://infrastruktura.gov.al/
KËRKESA EITI 6 Shpenzimet sociale dhe ekonomike 6.1 Shpenzimet sociale nga kompanitë nxjerrëse 6.2 Shpenzimet fiskale 6.3 Kontributi i sektorit nxjerrës në	Shpenzimet sociale janë shpenzime materiale të bëra nga kompanitë në sektorin e Industrive Nxjerrëse në dobi të publikut dhe shoqërisë civile, siç është mandatar me ligj ose me kontratën me qeverinë.

ekonomi	Qeveria dhe kompanitë e naftës të përfshira në sektorin e naftës informuan se aktualisht Marrëveshjet në fuqi të naftës nuk përfshijnë pagesa sociale të detyrueshme që duhet të kryhen nga kompanitë e naftës në dobi të komuniteteve. Koha dhe shuma e pagesave sociale vendosen nga kompanitë e naftës në diskrecionin e tyre. Shoqëritë duhet t'i paraqesin këto shpenzime për AKBN/ Albpetrol për miratim si pjesë e miratimit vjetor të buxhetit. Shpenzimet fiskale. MSG Shqipëri diskutoi në takimin e datës 12.02.2019 ekzistencën e "shpenzimeve quasi-fiskale" në Shqipëri dhe materialitetin e tyre. Deklarata e MSG për këtë çështje Në përputhje me kërkesën 6.2 të Standartit EITI, MSG- EITI Shqipëri u shpreh se janë dakort me përkufizimin që ka bërë Administratori i Pavarur në Raportin EITI në lidhje me Shpenzimet quasi-fiscale dhe se ligji dhe rregulloret që rregullojnë veprimtarinë e Albpetrol SH.A. nuk përfshijnë këto lloj shpenzimesh. MSG-ja EITI Shqipëri gjithashtu, u shpreh se kuadri ligjor shqiptar nuk parashikon ndonjë detyrim për "shpenzimet quasi-fiscale" as për kompanitë; e licensuara që kryejnë aktivitet në industrinë nxjerrëse në Shqipëri. Kontributi i sektorit nxjerrës në ekonomi. Bazuar në të dhënat e raportuara nga agjencitë qeveritare të paraqitura në Raportin e EITI 2017-2018, sektori nxjerrës dhe hidroenergji llogariten së bashku përkatësisht për vitin 2017, 5.1 % të prodhimit të brendshëm bruto në 78,504 milionë lekë dhe për vitin 2018 6.1% % të prodhimit të brendshëm bruto në shumën 100,534 milionë lekë. Eksportet nga sektori nxjerrës j llogariten përkatësisht për vitin 2017, 15 % të totalit të eksporteve në Shumen 44 miliardë lekë dhe për vitin 2018, 18 % të totalit të eksporteve në shumën 51 miliardë lekë. Bazuar në të dhënat e raportuara nga DPT, kompanitë që operojnë në industrinë nxjerrëse dhe të energjisë kishin mbi 40,000

	të punësuar përkatesisht për secilin vit 2017 dhe 2018.
KËRKESA EITI 7 Rezultatet dhe ndikimi 7.1 Debati publik 7.2 Aksesueshmëria e të dhënave 7.3 Mospërputhjet dhe rekomandimet nga Raportet EITI 7.4 Shqyrtimi i rezultateve dhe ndikimin e zbatimit të EITI	Debat publik.Raporti EITI në Shqipëri është i kuptueshëm dhe i aksesueshëm publikisht. Të dyja Raportet EITI dhe Skeda e Përmbledhjes së të Dhënave janë në dispozicion në format të hapur të të dhënave. Gjithashtu, kopjet e raporteve EITI prodhohen vazhdimisht dhe u shpërndahen palëve të interesuara. Raportet publikohen në faqen e internetit www.albeiti.org në gjuhën shqipe dhe angleze. Raporti i EITI Shqipëri është përdorur gjerësisht nga palët e interesuara në debate publike. Organizimi i takimeve me gazetarët nga mediat vendore dhe kombëtare, edicionet, shkrimet kronike dhe organizimi i takimeve me grupet e interesit vendore dhe të huaja, tregojnë qartë angazhimin e MSG dhe Sekretariatit Kombëtar EITI për të nxitur një debat publik mbarëkombëtar dhe për të ndikuar në zhvillimin ekonomik dhe social të komuniteteve. Aksesueshmëria e të dhënave. Sekretariati Kombëtar EITI publikon raportet e EITI në faqen e saj të internetit dhe të gjitha palët e interesuara kanë qasje të plotë për të dhënat e kërkuara. Kopjet fizike të Raporteve EITI dhe Raporteve Përmbledhëse shpërndahen gjerësisht tek palët relevante të interesit. Ne dhjetor 2020 AlbEITI realizoi ngritjen e Open Data Portal me te dhena nga industria nxjerrëse i cili është i aksesueshem nga te gjithë. Mospërputhjet dhe rekomandimet nga Raportet EITI. Mospërputhjet dhe rekomandimet në Raportet EITI diskutohen në mbledhjet e MSG. Sekretariati Kombëtar propozoi që brenda MSG të krijohet një nëngrup i përhershëm. Ky grup do të ndjekë zbatimin e rekomandimeve të Raportit EITI dhe gjithashtu veprimet korrigjuese të ngritura nga Validimi deri në përmbushjen e tyre të plotë. Shqyrtimi i rezultateve dhe ndikimin e

zbatimit të EITI.

Viti 2020 ka qene nje vit i vështirë, kushtezuar nga pandemia e cila diktoi mbyllje e shme aktiviteteve per shkak te karantines. Për të kapërcyer pengesat që dolen në këtë drejtim, Sekretariati Kombëtar EITI dhe MSG kanë punuar ngushtë me palët e përfshira në proces. Shumë nga aktivitetet e komunikimit dhe promovimit me të gjithë aktorët u kryen nga Sekretariati Kombëtar EITI dhe MSG.

Miratimi i Ligjit për Transparencën është premtuese, por në të njëjtën kohë kërkon koordinim të punës nga palët e përfshira. 2020 ishte viti i publikimit të Pronarëve Përfitues ku si anëtar i EITI, Shqipëria miratoi nje ligj te posaçëm per te përmbushur këtë detyrim global. Një udhërrëfyes i Pronarëve Përfitues për të gjitha hapat që duhen ndjekur është botuar në janar 2017. Sekretariati Kombëtar i EITI ka kryer dhe po kryen të gjitha aktivitetet e parashikuara në këtë udhërrëfyes.

Shumë takime janë kryer nga Sekretariati Kombëtar i EITI dhe kohët e fundit nga OShC-të, anëtarët e MSG-së, me Njësitë e Qeverisjes Vendore në fushat ku operojnë industrinë nxjerrëse, kompanitë dhe përfaqësuesit e shoqërive civile, për të promovuar EITI-dhe Raportimin EITI.

Nga ana tjetër, janë organizuar takimeve me gazetarë nga media kombëtare dhe lokale. Informimi i medias mbi punën dhe misionin e iniciativave EITI është një rrugë që pasqyron një angazhim serioz për transparencën në sektorin nxjerrës.

Risia që solli organizimi i Anketimi EITI ishte për Sekretariatit Kombëtar EITI mënyra më e mirë për të analizuar perceptimin e publikut për ndikimin dhe zbatimin e EITI në Shqipëri.

Rezultatet e sondazhit treguan se administrata lokale dhe qendrore (e prekur nga raportimi EITI) nuk kishin informacion mbi kërkesat e EITI.

Si rezultat, Sekretariati Kombëtar i EITI vendosi që aktivitetet e parashikuara në Planin e Punës do të luanin një rol kyç në organizimin e aktiviteteve informuese kryesisht duke u fokusuar në këtë grup.

Mund të shprehim se qeveria vendore (kur operon industria nxjerrëse) dhe administrata qendrore duke iu përgjigjur me kohë dhe me cilësi kërkesave dhe detyrimeve të Nismës EITI dëshmon që Plani i Punës EITI ka arritur objektivin në këtë drejtim.

Rritja progresive e kompanive raportuese në EITI. Gjatë viteve, përqindja e raportimit nga kompanitë nxjerrëse u rrit në mënyrë progresive, duke synuar një përfshirje më të madhe të të tre sektorëve.

NDONJË PIKË E FORTË OSE DOBËSITË E IDENTIFIKUARA NË PROÇESIN EITI

PIKË E FORTË

Viti që lamë pas nuk ishte aspak i lehtë për Shqipërinë, si shkak i tërmetit me pasoja të rënda humane dhe materiale, si dhe pandemia globale, prekën sektorë jetikë të ekonomisë. Vonesa e miratimit dhe disbursimit të fondeve të Bankës Botërore, e vunë punën dhe veprimtarinë e Sekretariatit Kombëtar EITI në rrezik. Por menaxhimi jashtëzakonisht i mirë i kohës dhe aftësia organizative e MSG-së bënë të mundur realizimin e projekteve EITI brënda afateve të përcaktuara.

DOBËSITË

Për shkaqet e përmendura dhe më sipër, organizimi i takimeve të drejtpërdrejta (face to face) me përfaqësues të pushtetit lokal, atij qëndror dhe palëve të interesuara, prishi disi traditën që Sekretariati Kombëtar, prej vitesh, kishte krijuar me të gjithë aktorët në sektorin e industrisë nxjerrëse. Ashtu siç dihet, takimet e drejtpërdrejta krijojnë një lidhje të fortë interaktive duke na ndihmuar në perceptim e saktë të problematikave që kanë komunitetet me industri nxjerrëse.

ZBATIMI I PLANEVE PËR PUBLIKIMIN E PRONARËVE PËRFITUES

Me miratimin e Ligjit Nr. 112/2020, Për Regjistrin e Pronarëve Përfitues, nga Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, merr fund dhe boshllëku ligjor mbi Transparencën e Pronarëve Përfitues. Ky ligj zbatohet për subjektet raportuese, personat juridikë të regjistruar në Republikën e Shqipërisë. “Regjistri i Pronarëve Përfitues” është një bazë të dhënash elektronike shtetërore, në të cilin regjistrohen të dhënat e pronarëve përfitues të subjekteve që kanë detyrimin e raportimit të tyre, që mbledh në kohë reale të dhënat e regjistruara në regjistrat respektivë shtetërorë të administruara nga institucionet shtetërore përkatëse, si dhe shërben si arkiv elektronik zyrtar dhe siguron transparencën në fushën e pronarëve përfitues.

Regjistri i Pronarëve Përfitues administrohet nga Qendra Kombëtare e Biznesit, e cila është përgjegjëse: a) të regjistrojë, të administrojë, të përpunojë dhe të ruajë në regjistër të dhënat e deklaruara nga subjektet raportuese; b) të mundësojë disponueshmërinë e të dhënave të Regjistrit, në përputhje me nenin 7 të këtij ligji; c) të lëshojë ekstrakte për të dhënat e regjistruara në regjistër; ç) të ndërmarrë veprime të tjera në përputhje me këtë ligj.

Ky ligj është i publikuar në faqen zyrtare të Sekretariatit Kombëtar EITI.

KOSTOJA TOTALE E IMPLEMENTIMIT

Sekretariati Kombëtar EITI për vitin 2020 u financua nga fondet e Buxhetit të Shtetit dhe nga fondet e Projektit Grant TF0A6493 i Bankës Botërore.

Financimi nga Buxheti i Shtetit ishte në shumën 14.900.000 Lekë dhe mbuloi shpenzimet e pagave dhe sigurimeve të personelit si dhe u përdor për shpenzime operative.

Projekti Grand TF0A6493 në total prej 600,000 USD i Bankës Botërore gjatë vitit 2020 u disbursua në shumën 217,779 USD nga të cilat 120,157.44 USD u përdorën për pagesat e konsulentëve të kontraktuar nën këtë Grant dhe 5,080.32 USD për shpenzime operative.

Stafi faktik i Sekretariatit Shqiptar EITI për vitin 2020 ishte 8 punonjës, nga të cilët 7 punonjës me kohë të plotë dhe 1 punonjës me kontratë nga kontigjenti i studentëve të rinj të sapo diplomuar, kundrejt 9 punonjësve që ka Organigrama.

ËSHTË DISKUTUAR VEPRIMTARIA E RAPORTIT PËRTEJ MSG-SË

Grupit Ndërinstitucional i Punës (MSG), ka luajtur rolin vendimtar për realizimin në kohë dhe në përputhje me Standartin EITI, të Raportit EITI 2017-2018. Përpos faktit, që takimet e MSG-së janë zhvilluar në formatin interaktiv online, pjesëmarrja e aktorëve kryesorë nga grupimet e trinomit, qeveri, biznes dhe shoqëri civile ka qënë e kënaqshme.

DETAJE MBI ANTARËSINË E MSG

Gjatë vitit, struktura organizative e Grupit Ndërinstitucional të Punës (MSG), nuk ka pësuar ndryshime duke i qëndruar formatit, 5 përfaqësues nga Qeveria, plus një, Kryetarin e këtij grupimi, 5 përfaqësues nga Biznesi dhe 5 përfaqësues nga Shoqëria Civile. Struktura organizative e Grupit Ndërinstitucional të Punës (MSG), me antarët respektivë, gjendet e publikuar në faqen zyrtare të Sekretariatit.

Ndryshimet e vetme të bëra në anëtarësinë e MSG-së gjatë vitit 2020 kanë qenë ndryshimi i dy pjesëmarrësve nga kontributorët e përhershëm të procesit EITI. Nga Drejtoria e Përgjithëshme e Doganave në muajin Dhjetor është caktuar kontributor Z. Ilia Bili dhe nga ERE (Enti Rregullator i Energjisë) Z. Gledis Kalemi.

E APROVUAR NGA MSG **QERSHOR 2021**

